

SENARAI KANDUNGAN

KANDUNGAN	MUKA SURAT
<i>Isi Kandungan.</i>	i
<i>Senarai Jadual.</i>	vii
<i>Senarai Rajah.</i>	x
<i>Senarai Singkatan.</i>	xiii
<i>Senarai Istilah (Glosari).</i>	xvii

BAB 1 PENDAHULUAN

A. PELAN INDUK RANGKAIAN EKOLOGI CFS 2010	1-1
A 1.1 Keperluan Kajian Semula Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS 2010.	1-3
B. CENTRAL FOREST SPINE, RANGKAIAN EKOLOGI DAN PELAN INDUK 2022.	1-4
B 2.1 <i>Central Forest Spine (CFS).</i>	1-4
B 2.2 Rangkaian Ekologi CFS.	1-5
B 2.3 Senarai Rangkaian Ekologi CFS 2022.	1-7
B 2.4 Rangkaian Ekologi Baharu (<i>Tertiary Linkage - TL</i>).	1-21
B 2.5 Kandungan Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS 2022.	1-24
C. KERANGKA STRATEGIK PEMELIHARAAN CFS	1-25
C 3.1 Peruntukan Dasar Berkaitan CFS dan Rangkaian Ekologi.	1-25
C 3.2 Penemuan Utama.	1-33
D. HALA TUJU CFS 2022	1-44
D 4.1 Visi CFS 2022.	1-44
D 4.2 Matlamat, Objektif dan Strategik Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS 2022.	1-45
D 4.3 Senarai Pihak Berkepentingan.	1-46

BAB 2 OBJEKTIF 1 : PERANCANGAN DAN KAWALAN PEMBANGUNAN EFEKTIF

		MUKA SURAT
S1.1	PENGINTEGRASIAN PELAN INDUK DALAM RANCANGAN PEMAJUAN.	2-1
	<i>Tindakan 1.1a</i> Memperincikan Cadangan Guna Tanah dan Pemeliharaan Kawasan CFS di dalam Rancangan Tempatan (RT).	2-2
	<i>Tindakan 1.1b</i> Menyediakan Rancangan Kawasan Khas (RKK) bagi Rangkaian Ekologi CFS.	2-19
S1.2	PEMERKASAAN KAWALAN PEMBANGUNAN DAN PENGUATKUASAAN.	2-24
	<i>Tindakan 1.2a</i> Mewartakan Hutan Tanah Kerajaan (HTK) di dalam Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi Sebagai Hutan Simpan Kekal (HSK).	2-24
	<i>Tindakan 1.2b</i> Mewartakan Kawasan Dalam Rangkaian Ekologi yang Mengalami Human Wildlife Conflict (HWC) sebagai Rizab / Santuari Hidupan Liar.	2-31
	<i>Tindakan 1.2c</i> Mewartakan Rizab Sungai dan Menyediakan Zon Riparian.	2-34
	<i>Tindakan 1.2d</i> Membangunkan Projek Ladang Hutan Secara Mampan.	2-42
	<i>Tindakan 1.2e</i> Mengawal Pembangunan Empangan Baharu.	2-51

BAB 3 OBJEKTIF 2 : PEMELIHARAAN DAN PEMULIHARAAN BIODIVERSITI BERSEPADU

S2.1	PEMELIHARAAN HABITAT DAN SUMBER BIODIVERSITI.	3-1
	<i>Tindakan 2.1a</i> Menjalankan Pemantauan Sumber Biodiversiti Secara Komprehensif.	3-1
	<i>Tindakan 2.1b</i> Mengenal Pasti Mana-mana Kawasan yang Sesuai di dalam Rangkaian Ekologi untuk Dikelaskan Sebagai HCVF / HCVA.	3-6

				MUKA SURAT	
S2.2	PEMULIHARAAN BIODIVERSITI.	HABITAT	DAN	SUMBER	3-13
	<i>Tindakan 2.2a</i>	<i>Mempergiatkan</i>	<i>Inisiatif</i>	<i>Pemulihan Habitat.</i>	3-13
	<i>Tindakan 2.2b</i>	<i>Memulihara</i>	<i>Spesies Endemik dan Terancam di dalam Rangkaian Ekologi CFS.</i>		3-25
	<i>Tindakan 2.2c</i>	<i>Memulihara</i>	<i>Sumber Biodiversiti Akuatik di dalam Rangkaian Ekologi CFS.</i>		3-33
S2.3	PENGAWALAN RISIKO KONFLIK MANUSIA-HIDUPAN LIAR (HWC).				3-46
	<i>Tindakan 2.3a</i>	<i>Mengekalkan</i>	<i>Kesejahteraan Hidupan Liar dan Komuniti Tempatan (Co-existence).</i>		3-46
	<i>Tindakan 2.3b</i>	<i>Menyelesaikan</i>	<i>Isu Konflik Manusia-Hidupan Liar (HWC).</i>		3-54
S2.4	PENGURANGAN ROADKILL.				3-61
	<i>Tindakan 2.4a</i>	<i>Menambah Baik</i>	<i>Perlaksanaan Road Safety Audit (RSA), Environmental Impact Assessment (EIA), Penarafan Hijau dan Sustainable InfraSTAR bagi Projek Infrastruktur Jalan dan Kereta Api.</i>		3-67
	<i>Tindakan 2.4b</i>	<i>Menguuhkan</i>	<i>Ciri-ciri Kemudahan Lintasan Hidupan Liar dan Rawatan Traffic Calming.</i>		3-83
	<i>Tindakan 2.4c</i>	<i>Meningkatkan</i>	<i>Sistem Kawalan, Amaran dan Program Kesedaran Berkaitan Kepentingan Hidupan Liar Dalam Pengurusan Lalu Lintas.</i>		3-93

BAB 4 OBJEKTIF 3 : PEMBANGUNAN SOSIOEKONOMI MAMPAN

	MUKA SURAT
S3.1 PEMBANGUNAN PERTANIAN DAN INDUSTRI UTAMA YANG MAMPAN SERTA MESRA BIODIVERSITI.	4-1
<i>Tindakan 3.1a</i> <i>Membangunkan Kawasan Pertanian Berkonsepkan Zon Pertanian Pemuliharaan. (Conservation Agriculture Zone – CAZ)</i>	4-2
<i>Tindakan 3.1b</i> <i>Meningkatkan Perolehan Sijil Pertanian Mampas Sektor Agrikomoditi dan Agromakanan.</i>	4-11
<i>Tindakan 3.1c</i> <i>Meningkatkan Penggunaan Logo Produk Pensijilan Mampas</i>	4-14
<i>Tindakan 3.1d</i> <i>Meningkatkan Kesedaran Institusi Perbankan dan Pelaburan Terhadap Pembiayaan Aktiviti Pertanian Mampas.</i>	4-17
<i>Tindakan 3.1e</i> <i>Memastikan Aktiviti Perlombongan dan Kuari di dalam Kawasan CFS Dilaksanakan Secara Terkawal dan Mampas.</i>	4-20
S3.2 PEMBANGUNAN EKONOMI DAN BUDAYA KOMUNITI HUTAN.	4-24
<i>Tindakan 3.2a</i> <i>Memperkasa Komuniti Hutan Dalam Membangunkan Ekonomi Tempatan.</i>	4-24
<i>Tindakan 3.2b</i> <i>Memelihara Nilai Intrinsik Tempatan</i>	4-34
S3.3 PENGUKUHAN POTENSI PELANCONGAN	4-37
<i>Tindakan 3.3a</i> <i>Mengukuhkan dan Mempelbagaikan Aktiviti Pelancongan CFS Sebagai Pendapatan Alternatif dalam Menyumbang Ekonomi Negeri</i>	4-46
<i>Tindakan 3.3b</i> <i>Meningkatkan Tahap dan Kualiti Komponen Produk Pelancongan di Kawasan Tarikan Pelancong</i>	4-104
S3.4 PEMBANGUNAN EKONOMI HIJAU DARIPADA BIODIVERSITI HUTAN	4-114
<i>Tindakan 3.4a</i> <i>Mengenal Pasti Potensi Perkhidmatan Ekosistem Sedia Ada</i>	4-114
<i>Tindakan 3.4b</i> <i>Meneroka Pembiayaan Biodiversiti (Biodiversity Financing) Sebagai Sumber Kewangan Alternatif</i>	4-120

BAB 5 OBJEKTIF 4 : URUS TADBIR BERDAYA LAKSANA DAN KESEDARAN AWAM YANG KOMPREHENSIF

		MUKA SURAT
S4.1	PENGUKUHAN STRUKTUR PENTADBIRAN DAN PENGURUSAN CFS SECARA BERSEPADU.	5-1
	<i>Tindakan 4.1a Mengukuhkan Struktur Organisasi dan Peranan Jabatan Perhutanan Negeri Sebagai Penyelaras di Peringkat Negeri.</i>	5-1
	<i>Tindakan 4.1b Meningkatkan Koordinasi dan Keterangkuman Semua Pihak Berkepentingan Dalam Pengurusan CFS.</i>	5-8
S4.2	PENYEDIAAN PERUNTUKAN KEWANGAN YANG MENCUKUPI DAN BERTERUSAN.	5-22
	<i>Tindakan 4.2a Menyediakan Model Kewangan Pelaksanaan Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS.</i>	5-22
S4.3	PENINGKATAN TAHAP KESEDARAN AGENSI DAN MASYARAKAT AWAM MENGENAI CFS.	5-33
	<i>Tindakan 4.3a Menyediakan Pelan Promosi Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS.</i>	5-33
	<i>Tindakan 4.3b Meningkatkan Kesedaran serta Penglibatan Awam Dalam Usaha Memelihara, Memulihara dan Melindungi Hutan.</i>	5-37

BAB 6 OBJEKTIF 5 : PENGUKUHAN UNDANG-UNDANG YANG LEBIH EFISIEN

S5.1	PENGUKUHAN PERUNTUKAN UNDANG-UNDANG SEDIA ADA BERKAITAN CFS DAN RANGKAIAN EKOLOGI.	6-1
	<i>Tindakan 5.1a Mengukuhkan Peruntukan Undang-undang Kanun Tanah Negara (KTN) 1965 (Akta 828).</i>	6-1
	<i>Tindakan 5.1b Mengukuhkan Peruntukan Undang-undang Akta Perhutanan Negara 1984 (Akta 313).</i>	6-5
	<i>Tindakan 5.1c Mengukuhkan Pemakaian Peruntukan Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 (Akta 172).</i>	6-12

<i>Tindakan 5.1d</i>	<i>Mengukuhkan Pemakaian Peruntukan Akta Pemuliharaan Hidupan Liar 2010 (Akta 716).</i>	6-18
<i>Tindakan 5.1e</i>	<i>Mengukuhkan Pemakaian Peruntukan Undang-Undang Akta Orang Asli 1954 (Akta 134).</i>	6-20

BAB 7 PANDUAN PEMELIHARAAN CFS

7.1	Panduan Penyediaan Lintasan Hidupan Liar.	7-2
7.2	Panduan Pengurusan Konflik Manusia-Hidupan Liar.	7-16
7.3	Panduan Pencegahan Aktiviti Pemburuan.	7-20
7.4	Panduan Penghutanan Semula.	7-23
7.5	Panduan Pengurusan Biodiversiti Akuatik.	7-30
7.6	Panduan Penyediaan Zon Riparian.	7-48
7.7	Panduan Penyediaan Talian Rentis.	7-54
7.8	Panduan Pengurusan Zon Pertanian Pemuliharaan (CAZ).	7-60
7.9	Panduan Pemulihan Tapak Perlombongan.	7-76
7.10	Panduan Pemeliharaan Tanah Gambut.	7-85
7.11	Panduan Pembangunan Pelancongan.	7-90
7.12	Panduan Pengurusan Pembangunan Petempatan Manusia dan Perkampungan.	7-94

BAB 8 PELAKSANAAN DAN PEMANTAUAN PELAN INDUK

8.1	Pengenalan.	8-1
8.2	Kerangka Pengurusan CFS.	8-2
8.3	Rangka Kerja CFS.	8-10
8.4	Pengurusan Kewangan Hutan.	8-38
8.5	<i>Critical Success Factors</i> Bagi Menjayakan PIRECFS 2022.	8-45
8.6	Penutup.	8-47

SENARAI JADUAL

No.	Tajuk	M/Surat
1.1	Perincian Mengenai Cadangan Rangkaian Ekologi CFS.	1-9
1.2	Senarai Rangkaian Ekologi Dikategorikan Sebagai Terancam.	1-35
1.3	Senarai Kriteria dan Nilai Pemberat bagi Analisis Keterancaman Rangkaian Ekologi.	1-37
1.4	Rumusan Pencapaian Pelaksanaan Strategi Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS (2010).	1-39
1.5	Rumusan Pencapaian Pelaksanaan Strategi Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS 2010 Mengikut Negeri.	1-41
1.6	Rumusan Kepentingan Hutan dan Kesan Kemusnahan Hutan dari Aspek Saintifik dan Ekonomi.	1-43
2.1	Senarai Daerah yang Terlibat dengan Kawasan CFS.	2-5
2.2	Keluasan (Hektar) HSK dalam Rangkaian Ekologi Mengikut Negeri Tahun 2010, 2015 dan 2019.	2-9
2.3	Keluasan (Hektar) Tanah Berhutan dan HSK Bagi Negeri yang Terlibat dengan CFS Mengikut Negeri Tahun 2010, 2015 dan 2019.	2-11
2.4	Kelebaran Zon Penampakan yang Diguna Pakai di Negeri Pahang.	2-16
2.5	Senarai RT dalam Rangkaian Ekologi yang Perlu Menyediakan Cadangan Pengubahan / Penggantian Bagi Mengambil Kira Input Pelan Induk Rangkaian Ekologi - CFS 2022.	2-17
2.6	Senarai Daerah yang Perlu Menyediakan Cadangan Pengubahan / Penggantian bagi Mengambil Kira Kawasan CFS Berdasarkan Input Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS 2022.	2-18
2.7	Senarai Rangkaian Ekologi yang Perlu Disediakan dengan RKK Pada Kadar Segera Kerana Dikategorikan Sebagai Terancam.	2-23
2.8	Keluasan (Hektar) HSK dan HTK di dalam Rangkaian Ekologi Mengikut Negeri Tahun 2019.	2-25
2.9	Perbandingan Keluasan (Hektar) HSK dan HTK di dalam Rangkaian Ekologi Bagi Tahun 2010, 2015 dan 2019.	2-25
2.10	Jumlah Keluasan (Hektar) HTK di dalam Kawasan CFS Mengikut Negeri Tahun 2019.	2-26
2.11	Perincian Cadangan Pewartaan HTK di dalam Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi Kepada HSK (Hektar).	2-30
2.12	Perincian Cadangan Pewartaan Rizab Sungai dan Zon Riparian.	2-39
2.13	Perincian Pembangunan Ladang Hutan di Semenanjung Malaysia.	2-43
2.14	Cadangan Empangan di Kawasan CFS.	2-53
3.1	Santuari Ikan di Semenanjung Malaysia.	3-35
3.2	Bandar Utama dan Bandar Tempatan Terdekat dengan Rangkaian Ekologi CFS.	3-47

SENARAI JADUAL

No	Tajuk	M/Surat
3.3	Ringkasan Jumlah Kampung Mengikut Rangkaian Ekologi.	3-51
3.4	Perincian Tahap Risiko Jalan yang Terlibat dengan Kes <i>Roadkill</i> dan Konflik Manusia-Hidupan Liar di dalam / Sekitar Rangkaian Ekologi.	3-63
3.5	Senarai Jalan yang Mempunyai Kes <i>Roadkill</i> Di Luar Kawasan Rangkaian Ekologi.	3-65
3.6	Jalan Raya / Lebuh Raya Komited dan Cadangan dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-70
3.7	Laluan ECRL dan Impak Kepada Rangkaian Ekologi CFS.	3-76
3.8	Kemudahan Jejambat (<i>Viaduct</i>) Hidupan Liar Di Rangkaian Ekologi CFS.	3-83
3.9	Struktur Atau Lintasan Sedia Ada di Jalan Raya Dalam Kawasan Rangkaian Ekologi.	3-85
4.1	Senarai Spesies Pokok Bukan Kayu Inventori Hutan Nasional Kelima.	4-30
4.2	Jumlah Kampung di dalam Rangkaian Ekologi dan Sekitar (1km) Mengikut Kategori Kampung.	4-34
4.3	Jumlah Produk Pelancongan di dalam / Sekitar Rangkaian Ekologi Mengikut Negeri.	4-45
4.4	Kluster Pelan Ekopelancongan Kebangsaan (2016-2025).	4-50
4.5	Produk Pelancongan RFN Ke-4 yang Terlibat Dengan Kajian Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS.	4-54
4.6	Senarai Potensi, <i>Niche</i> Produk dan Zon Pelancongan.	4-65
4.7	Senarai Kadar Bayaran Semasa dan Cadangan Bayaran Baru.	4-75
4.8	Senarai Produk Pelancongan yang Memberi Pendapatan Kepada Negeri dan Berdaftar Dengan MOTAC.	4-77
4.9	Produk Pelancongan yang Berpotensi untuk Senarai JWN.	4-84
4.10	Senarai Lokasi yang Terlibat Dengan Aktiviti / Pemuliharaan.	4-86
4.11	Cadangan Aktiviti di Sungai, Tasik, Air Terjun dan Pantai.	4-91
4.12	Produk Pelancongan Berpotensi dan Halangan Sedia Ada.	4-97
4.13	Perincian Komponen Nilai Ekonomi di Rangkaian Ekologi CFS.	4-118
4.14	Senarai Nilai Ekonomi Pelancongan dan Rekreasi.	4-120
5.1	Ringkasan Peranan Agensi Pelaksana dan Punca Kuasa.	5-3
5.2	Nisbah Tenaga Kerja JPSM dan Keluasan Tanah Berhutan Mengikut Negeri, 2019.	5-4

SENARAI JADUAL

No.	Tajuk	M/Surat
5.3	Pihak Berkepentingan dalam Pengurusan CFS Mengikut Kategori.	5-8
5.4	Pelaksanaan Mesyuarat JKTNP-CFS di Peringkat Negeri Tahun 2012 Hingga 2018.	5-9
5.5	Senarai dan Peranan <i>Non-Government Organisation</i> (NGO) / <i>Civil Society Organisation</i> (CSO).	5-11
5.6	Peruntukan Pembangunan Melalui Rancangan Malaysia.	5-23
5.7	Dana Kerajaan Negeri bagi Tahun 2013 Hingga 2017.	5-23
5.8	Sumber dan Kaedah Pembiayaan.	5-28
5.9	Peruntukan Fasa RMKe-11 Untuk Skop 4 (Peningkatan Kesedaran Awam).	5-37
6.1	Rumusan Sumber Kuasa Kebenaran Merancang Pertanian Berdasarkan Akta 172.	6-17
8.1	Punca Kuasa Perundangan Agensi yang Terlibat.	8-3
8.2	Pengagihan Kawasan Pentadbiran Agensi Pelaksana Utama Mengikut Punca Kuasa Perundangan.	8-4
8.3	Peranan Agensi Kerajaan yang Terlibat Dalam Kerangka Pengurusan CFS.	8-5
8.4	Peranan dan Punca Kuasa Perundangan Setiap Platform Penyelarasan.	8-9
8.5	Ringkasan Hasil yang Diperolehi Mengikut Tahap Signifikan.	8-20
8.6	Rumusan Agensi Pelaksana Mengikut Strategi dan Tindakan Beserta Garis Panduan Berkaitan.	8-21
8.7	Indikator Pemantauan dan Agensi Pemantau yang Terlibat bagi Pelaksanaan Objektif 1 (Perancangan dan Kawalan Pembangunan Efektif).	8-31
8.8	Indikator Pemantauan dan Agensi Pemantau yang Terlibat bagi Pelaksanaan Objektif 2 (Pemeliharaan dan Pemuliharaan Biodiversiti Bersepadu).	8-32
8.9	Indikator Pemantauan dan Agensi Pemantau yang Terlibat bagi Pelaksanaan Objektif 3 (Pembangunan Sosioekonomi Mampan).	8-34
8.10	Indikator Pemantauan dan Agensi Pemantau yang Terlibat bagi Pelaksanaan Objektif 4 (Urus Tadbir Berdaya Laksana Dan Kesedaran Awam yang Komprehensif).	8-36
8.11	Anggaran Kos bagi Pelaksanaan Strategi dan Tindakan.	8-40
8.12	Jumlah Keseluruhan Anggaran Kos Mengikut Objektif.	8-44

SENARAI RAJAH

No.	Tajuk	Muka Surat
1.1	Kawasan CFS 2010.	1-2
1.2	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS 2022.	1-6
1.3	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Kedah 2022.	1-13
1.4	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Perak 2022.	1-14
1.5	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Kelantan 2022.	1-15
1.6	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Terengganu 2022.	1-16
1.7	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Pahang 2022.	1-17
1.8	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Johor 2022.	1-18
1.9	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Selangor 2022.	1-19
1.10	Kompleks Hutan, Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi CFS Negeri Sembilan 2022.	1-20
1.11	Contoh <i>Tertiary Linkage</i> (TL) yang Berpotensi di Negeri Perak.	1-22
1.12	Contoh <i>Tertiary Linkage</i> (TL) yang Berpotensi di Negeri Terengganu.	1-23
1.13	Tahap Kepentingan dan Keterancaman Rangkaian Ekologi.	1-36
2.1	Taburan Daerah yang Terlibat dengan Kawasan CFS dan Perlu Menyediakan RT Selaras dengan Kajian Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS 2022.	2-4
2.2	Perbandingan Peratus Keluasan Guna Tanah Utama dalam Rangkaian Ekologi - CFS Tahun 2010, 2015 dan 2019.	2-7
2.3	Litupan Bumi Menggunakan <i>Remote Sensing</i> di J-PL1, 2019.	2-10
2.4	Taburan Hutan Simpanan Kekal Semenanjung Malaysia Tahun 2010, 2015 dan 2019.	2-12
2.5	Taburan HSK dan HTK di dalam Sempadan Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi Tahun 2019.	2-27
2.6	Taburan Taman Negara, Taman Negeri, Rizab Hidupan Liar dan Santuari Hidupan Liar.	2-32
2.7	Taburan Zon Ladang Hutan (Bertanam) 2019.	2-45
2.8	Taburan Empangan Loji Jana Kuasa Elektrik dan Loji Jana Kuasa Hidro di Semenanjung Malaysia.	2-52

SENARAI RAJAH

No.	Tajuk	M/Surat
3.1	Kategori HCVA / HCVF.	3-10
3.2	Perbandingan Litupan Hutan 2010, 2015, 2019 Semenanjung Malaysia.	3-16
3.3	Taburan Jenis Hutan bagi Hutan Simpan Kekal Tahun 2019.	3-21
3.4	Taburan Spesies Pokok Terancam di Setiap Rangkaian Ekologi CFS.	3-26
3.5	Bilangan Spesies Fauna Terancam di Setiap Rangkaian Ekologi CFS.	3-27
3.6	Bilangan Spesies Eksotik dan Invasif di Rangkaian Ekologi.	3-37
3.7	Cadangan Santuari Ikan dan EAFM di Rangkaian Ekologi CFS.	3-40
3.8	Kes <i>Roadkill</i> Tahun 2017 Hingga 2019.	3-62
3.9	Kes <i>Roadkill</i> Kumpulan Mamalia Saiz Besar dan Sederhana yang Terancam 2017-2019.	3-62
3.10	Lokasi Kes <i>Roadkill</i> Kumpulan Mamalia Saiz Besar dan Sederhana 2017-2019.	3-62
3.11	Tahap Risiko Jalan yang Terlibat dengan Kes <i>Roadkill</i> dan Konflik Manusia-Hidupan Liar (HWC).	3-66
3.12	Jajaran CSR dalam Koridor Rangkaian Ekologi CFS.	3-71
3.13	Jajaran LPT3 dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-72
3.14	Jajaran LPT4 dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-73
3.15	Jajaran WCE dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-74
3.16	Jajaran Lebuhraya Timur Barat / <i>East West Link</i> dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-75
3.17	Jajaran Machang - Pasir Puteh - <i>Tok Bali Link</i> dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-76
3.18	Jajaran Kulim- <i>Jeli Link</i> dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-77
3.19	Jajaran ECRL dalam Rangkaian Ekologi CFS.	3-79
3.20	Pemantauan Hidupan Liar di <i>Viaduct</i> .	3-84
4.1	Aktiviti Pertanian di Semenanjung Malaysia Termasuk Kawasan CFS dan Rangkaian Ekologi, 2020.	4-13
4.2	Taburan Sumber Mineral Semenanjung Malaysia.	4-21
4.3	Perkaitan Aktiviti Pelancongan dan Impak Sosioekonomi di Rangkaian Ekologi CFS.	4-27
4.4	Contoh Borang Inventori Hutan Nasional Kelima.	4-30
4.5	Peratus Produk Pelancongan Mengikut Negeri.	4-70
4.6	Kitaran Ekosistem Semula Jadi Hutan yang Berkait dengan Aktiviti Ekonomi Semasa.	4-115

SENARAI RAJAH

No.	Tajuk	M/Surat
4.7	Komponen Nilai Ekonomi di Rangkaian Ekologi CFS.	4-117
4.8	Hubung Kait Aktiviti Ekonomi Semasa, Pembangunan Sosioekonomi dan Aset Ekologi Semula Jadi dalam Konteks CFS Secara Keseluruhan.	4-121
4.9	Keluasan (Hektar) Hutan yang Dilesenkan untuk Pengusahasilan Mengikut Negeri.	4-122
5.1	Struktur Pentadbiran dan Pengurusan CFS.	5-2
5.2	Jawatankuasa Khas CFS.	5-8
5.3	Penglibatan NGO / CSO dalam Rangkaian Ekologi CFS.	5-10
5.4	Perincian Jawatankuasa Kerja Teknikal Negeri Pelaksanaan CFS.	5-15
5.5	Perincian Cadangan <i>Taskforce</i> CFS Negeri.	5-17
5.6	Bidang Fokus Tabung Amanah Konservasi Sumber Asli Nasional (NCFT).	5-26
5.7	Skim Infrastruktur Pelancongan (SIP).	5-27
5.8	Pendedahan Mengenai Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS (2010).	5-34
5.9	Tahap Kesedaran Orang Awam Berkenaan Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS (2010).	5-37
7.1	Carta Alir Keputusan Lintasan Hidupan Liar.	7-3
7.2	Carta Impak Aktiviti Perlombongan.	7-77
8.1	Kerangka Pengurusan CFS.	8-8
8.2	Rangka Kerja CFS.	8-11
8.3	Hasil Analisis Penilaian Cadangan Strategi / Tindakan Mengikut Keutamaan.	8-16
8.4	Senario <i>What-if</i> dengan Strategi Peningkatan Peratusan Kestimbangan Hutan Kepada 30%.	8-18
8.5	Senario <i>What-if</i> dengan Tindakan Mewartakan Hutan Tanah Kerajaan dalam RE Sebagai Hutan Simpan Kekal Kepada 50%.	8-19
8.6	Kerangka Pengurusan Kewangan Biodiversiti.	8-39

SENARAI SINGKATAN

Akta 172	Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976.
Akta 134	Akta Orang Asli 1954.
Akta 226	Akta Taman Negara 1980.
Akta 313	Akta Perhutanan Negara 1984.
Akta 716	Akta Pemuliharaan Hidupan Liar 2010.
Akta 828	Kanun Tanah Negara 1965.
BMGN	Bahagian Maklumat Guna Tanah Negara, PLANMalaysia.
CAZ	<i>Conservation Agriculture Zone.</i>
CBD	<i>Convention on Biological Diversity.</i>
CFS	<i>Central Forest Spine.</i>
CSO	Organisasi Masyarakat Sipil.
CSR1	<i>Central Spine Road.</i>
CSR2	<i>Corporate Social Responsibility.</i>
CTT	Catuan Tebangan Tahunan.
DPF Desa Negara	Dasar Perancangan Fizikal Desa Negara.
DPN	Dasar Perhutanan Negara.
ECER	Wilayah Ekonomi Pantai Timur.
ECRL	Laluan Rel Pantai Timur.
EIA	Penilaian Impak Alam Sekitar.
EPSM	<i>Environmental Protection Society Malaysia.</i>
EPU	Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri.
FAO	<i>Food and Agriculture Organization of the United Nations.</i>
FELCRA	Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan.
FELDA	Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan.
FGD	<i>Focus Group Discussion.</i>
FHWA	<i>Federal Highway Administration.</i>
FRI	<i>Fisheries Research Institute.</i>
FRIM	Institut Penyelidikan Perhutanan Malaysia.
FSC	<i>Forest Stewardship Council.</i>

SENARAI SINGKATAN

GAP	Amalan Pertanian Baik.
GEC	<i>Global Environment Centre.</i>
GER	<i>Great Eastern Ranges Corridor.</i>
GIS	<i>Geographic Information System.</i>
HCVF	<i>High Conservation Value Forest.</i>
HS	Hutan Simpan.
HSK	Hutan Simpanan Kekal.
HTK	Hutan Tanah Kerajaan.
IUCN	<i>International Union for Conservation of Nature.</i>
JAKOA	Jabatan Kemajuan Orang Asli Malaysia.
JKPTG	Jabatan Ketua Pengarah Tanah dan Galian.
JKR	Jabatan Kerja Raya.
JMG	Jabatan Mineral dan Geosains.
JPN1	Jabatan Perhutanan Negeri.
JPN2	Jawatankuasa Perancang Negeri.
JPS	Jabatan Pengairan dan Saliran.
JPSM	Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia.
JUPEM	Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia.
JWN	Jabatan Warisan Negara.
KASA	Kementerian Alam Sekitar dan Air.
KeTSA	Kementerian Tenaga dan Sumber Asli.
KDNK	Keluaran Dalam Negara Kasar.
KKR	Kementerian Kerja Raya.
KM	Kebenaran Merancang.
KOA	Kawasan Orang Asli.
KPHL	Kawasan Perlindungan Hidupan Liar.
KPKT	Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.
KSAS	Kawasan Sensitif Alam Sekitar.
KWPH	Kumpulan Wang Pembangunan Hutan.

SENARAI SINGKATAN

KTN	Kanun Tanah Negara.
LLM	Lembaga Lebuhraya Malaysia.
MAFI	Kementerian Pertanian dan Industri Makanan.
MEME	<i>Management and Ecology of Malaysian Elephants.</i>
MOF	Kementerian Kewangan.
MOTAC	Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia.
MPFN	Majlis Perancang Fizikal Negara.
MSPO	<i>Malaysian Sustainable Palm Oil.</i>
MTCC	<i>Malaysian Timber Certification Council.</i>
MTN	Majlis Tanah Negara.
MYCAT	<i>Malaysian Conservation Alliance for Tigers.</i>
MyGAP	<i>Malaysian Good Agricultural Practices Scheme.</i>
NGO	Badan Bukan Kerajaan.
PBN	Pihak Berkuasa Negeri.
PBPT	Pihak Berkuasa Perancang Tempatan.
PDRM	Polis Diraja Malaysia.
PKEN	Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri.
PL	<i>Primary Linkages.</i>
PPP	Perintah Pemeliharaan Pokok.
REACH	<i>Regional Environmental Awareness Cameron Highlands.</i>
RFN	Rancangan Fizikal Negara.
RIMAU	Persatuan Pelindung Harimau Malaysia.
RISDA	Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah.
RHL	Rizab Hidupan Liar.
RKK	Rancangan Kawasan Khas.
ROA	Rizab Orang Asli.
RPH	Rancangan Pengurusan Hutan.
RS	Rancangan Struktur.

SENARAI SINGKATAN

WCS	<i>Wildlife Conservation Society.</i>
WKB	Wawasan Kemakmuran Bersama.
WWF	<i>Worldwide Fund for Nature.</i>
YAWA	Yayasan Anak Warisan Alam.
RSPO	<i>Roundtable on Sustainable Palm Oil.</i>
RT	Rancangan Tempatan.
SAM	Sahabat Alam Malaysia.
SDG	Matlamat Pembangunan Mampan.
SL	<i>Secondary Linkages.</i>
TNB	Tenaga Nasional Berhad.
TRCRC	<i>Tropical Rainforest Conservation and Research Centre Bhd.</i>
TrEES	<i>Treat Every Environment Special Sdn. Bhd.</i>
UPEN	Unit Perancang Ekonomi Negeri.
UPP	Unit Pencegahan Penyeludupan.
TL	<i>Tertiary Linkages.</i>

SENARAI ISTILAH (GLOSARI)

Biodiversiti

Kewujudan pelbagai spesies tumbuhan dan haiwan dalam persekitaran semula jadi mereka atau kepelbagaian antara organisma hidup dari pelbagai sumber di daratan mahupun samudera dan lain-lain yang melangkau ekosistem akuatik dan sebahagian daripada ekosistem yang kompleks termasuk di dalam kelompok spesies dan antara spesies dan ekosistemnya. Juga meliputi kesemua benda hidup yang terdapat di dalam sesebuah kawasan merangkumi kepelbagaian genetik, spesies dan ekosistem.

Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP) dan Konvensyen Kepelbagaian Biologi

Bioprospecting

Sebarang aktiviti atau usaha untuk mencari sebatian yang berguna kepada manusia seperti bahan dadah baharu dan bahan agrokimia daripada sumber biologi.

Buffer Zone (Zon Penampakan)

Satu kawasan yang diwujudkan untuk meningkatkan perlindungan sesuatu kawasan konservasi. Di dalam *buffer zone*, pembangunan yang dibenarkan adalah terhad.

Sumber: biodiversitya-z.org

CFS

Gabungan kompleks hutan yang terdiri daripada kawasan Hutan Simpanan Kekal, Hutan Tanah Kerajaan, Taman Negara, Taman Negeri dan Rizab Hidupan Liar serta tanah pertanian yang menjadi tulang belakang bagi Kawasan Sensitif Alam Sekitar.

Ekologi

Hubungan antara tumbuhan, binatang dan manusia dengan persekitaran yang membentuk keseimbangan ekosistem.

Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP)

Ekosistem

Sistem lingkungan hidup semula jadi yang terbentuk sebagai hasil daripada tindakan yang menyalang antara benda-benda hidup dengan persekitarannya.

Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP)

Habitat

Tempat haiwan dan tumbuh-tumbuhan hidup secara semula jadi.

Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP)

Hidupan Liar

Mana-mana spesies haiwan liar atau burung liar, sama ada yang dilindungi sepenuhnya atau yang dilindungi, vertebrata atau invertebrata, hidup atau mati, matang atau tidak matang dan sama ada boleh dijinakkan atau dibiakkan dalam kurungan atau tidak.

Sumber: Akta Pemuliharaan Hidupan Liar 2010

SENARAI ISTILAH (GLOSARI)

Hutan	<p>Sesuatu kawasan merangkumi keluasan melebihi 0.5 hektar termasuk hutan semula jadi / asli dan ladang hutan tetapi tidak termasuk pokok-pokok yang ditanam bagi tujuan pertanian atau penggunaan tanah bandar (<i>urban land use</i>). Pokok-pokok yang terdapat di kawasan tersebut juga hendaklah mampu mencapai ketinggian sekurang-kurangnya 5 meter dan dilitupi oleh silara pokok melebihi 10%.</p> <p><i>Sumber: Food and Agriculture Organization</i></p>
Hutan Darat	<p>Kawasan hutan yang bentuk muka buminya berbukit dan beralun-alun serta berketinggian sehingga 1,000 meter dari paras laut.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Miskin	<p>HSK yang telah diusahasil dan hasil keputusan bancian selepas tebangan (Post-F) menunjukkan kawasan tersebut tidak mempunyai bilangan anak benih dari jenis RS yang mencukupi tetapi mengalami gangguan (bertam, resam, halia, pisang dan buluh) yang tidak boleh diatasi.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Paya Gambut	<p>Hutan yang terbentuk di atas tanah gambut yang mempunyai kedalaman lebih kurang 6 meter yang mengandungi air dan berasid. Hutan ini terletak di belakang garisan pantai.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Paya Laut	<p>Satu ekosistem hutan yang bercampur dengan air masin di kawasan air pasang surut di sepanjang pantai.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Pengeluaran	<p>Hutan pengeluaran di bawah Seksyen 10(1)a, Akta Perhutanan Negara 1984 merupakan hutan pengeluaran kayu di bawah perolehan berkekal yang membolehkan kawasan hutan tersebut dikeluarkan hasil kayunya.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Perlindungan	<p>Hutan perlindungan di bawah Seksyen 10(1)b-l, Akta Perhutanan Negara 1984 merupakan hutan yang dipelihara dan dilindungi dengan mengekalkan habitat semula jadi.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Simpanan Kekal (HSK)	<p>Mana-mana tanah (tanah berhutan dan tidak berhutan) yang diwartakan atau disifatkan telah dijadikan sebagai hutan simpanan kekal untuk tujuan perhutanan di bawah Seksyen 7, 8 dan 9 Akta Perhutanan Negara 1984.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>

SENARAI ISTILAH (GLOSARI)

Hutan Taman Negeri	<p>Kawasan hutan yang ditubuhkan bertujuan untuk tujuan perlindungan, pemeliharaan dan pemuliharaan kepelbagaian biologi hutan serta menjalankan aktiviti seperti pendidikan dan rekreasi (ekopelancongan).</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Tanah Kerajaan (HTK)	<p>Kawasan hutan yang tidak diwartakan sebagai hutan simpanan kekal dan hak pemilikan hutan adalah milik kerajaan negeri.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Hutan Terosot	<p>Kawasan HSK yang telah mengalami gangguan oleh faktor alam semula jadi (kebakaran, banjir, tanah runtuh, dll) atau manusia (pencerobohan, tanaman pindah dan kawasan usahasil) dan tidak mampu untuk diusahasil bagi pengeluaran kayu kayan dalam masa dua kitaran atau pusingan tebangan tanpa rawatan silvikultur. Contoh kawasan hutan asli terosot adalah bekas kawasan yang telah diteroka, pembalakan haram, bekas matau dan bekas tapak kongsi pekerja.</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>
Intrinsik	<p>Sebahagian daripada sifat atau ciri sesuatu.</p> <p><i>Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP)</i></p>
Jenut	<p>Juga dikenali sebagai sira (<i>salt lick</i>) ialah tempat di permukaan bumi yang mendapan garamnya atau luahan mata air garamnya dapat dijilat oleh hidupan liar bertujuan mendapatkan zat galian.</p> <p><i>Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka (DBP)</i></p>
Kawasan Berhutan	<p>Tanah yang meliputi kawasan melebihi 0.5 hektar dengan mempunyai pokok-pokok berketinggian melebihi 5 meter dan litupan kanopi melebihi 10%.</p> <p><i>Sumber: Food and Agriculture Organization</i></p>
Kawasan Sensitif Alam Sekitar (KSAS)	<p>Suatu kawasan khas yang sangat sensitif kepada sebarang bentuk perubahan kepada ekosistemnya akibat proses alam semula jadi atau aktiviti di dalam atau di sekitarnya, sama ada secara langsung atau tidak langsung, dimana tahap kesensitifannya ditentukan berasaskan pengintegrasian cirian unsur-unsur fungsi risiko bencana, nilai sokongan hidup serta nilai khazanah dan warisan kawasan tersebut.</p> <p><i>Sumber: Garis Panduan Perancangan: Pemuliharaan Dan Pembangunan Kawasan Sensitif Alam Sekitar, 2017</i></p>
Kesalahan Hutan	<p>Kesalahan yang dilakukan di bawah peruntukan Akta Perhutanan Negara 1984 (Pindaan 1993) (Akta 313).</p> <p><i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i></p>

SENARAI ISTILAH (GLOSARI)

Konflik Manusia-Hidupan Liar (HWC)

Interaksi antara hidupan liar dan manusia yang mengakibatkan kesan negatif terhadap manusia serta harta benda mereka, atau terhadap hidupan liar serta habitat mereka. Juga didefinisikan sebagai pertembungan keperluan di antara manusia dan hidupan liar yang mengakibatkan kesan negatif kedua-dua pihak sama ada manusia ataupun hidupan liar.

Sumber: Salman et al (2016) dan Forest Research Institute Malaysia (FRIM)

Komuniti

Sejumlah individu yang terdiri daripada beberapa spesies yang hidup bersama di dalam satu kawasan pada satu-satu masa.

Sumber: Forest Research Institute Malaysia (FRIM)

Koridor Sungai

Tanah awam, tanah lapang tanah persendirian di luar rizab sungai (kelebaran dalam lingkungan 50 meter).

Ladang Hutan

Kawasan yang ditanam dengan pokok atau tumbuh-tumbuhan hutan sama ada dari spesies tempatan atau eksotik dengan kaedah tanaman secara terbuka yang luasnya tidak kurang daripada 50 hektar.

Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia

Lembangan Sungai

Aliran air semula jadi dan sumber hidupan air.

Litupan Hutan

Tanah yang meliputi kawasan melebihi 0.5 hektar dengan mempunyai pokok-pokok berketinggian melebihi 5 meter dan litupan kanopi melebihi 10%, yang dapat dilihat di permukaan bumi.

Sumber: Food and Agriculture Organization

Mampan

Mampu mengekalkan pencapaian atau prestasi yang baik.

Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka

Macropore

Liang berterusan di dalam tanah yang saiznya lebih besar dari *micropore*.

Sumber: sciencedirect.com

Populasi

Sejumlah kumpulan yang terdiri daripada beberapa organisma daripada spesies yang sama dan hidup bersama di dalam satu kawasan pada satu-satu masa atau kumpulan individu sesuatu spesies (haiwan dan tumbuhan) yang terdapat di sesuatu kawasan geografi atau habitat tertentu.

Sumber: Dewan Bahasa dan Pustaka

Rancangan Fizikal Negara (RFN)

Suatu pernyataan bertulis yang merumuskan dasar-dasar strategik bagi menentukan arah tuju pemajuan fizikal dan pemuliharaan bagi seluruh Semenanjung Malaysia.

SENARAI ISTILAH (GLOSARI)

Rancangan Kawasan Khas (RKK)

Suatu rancangan tindakan khusus untuk satu-satu kawasan yang telah dikenal pasti oleh PBN / PBPT bertujuan memajukan segera, memajukan semula, memperelokkan lagi, memulihara atau mengurus sesebuah kawasan.

Rangkaian Ekologi (RE)

Habitat hutan yang menyambung atau membolehkan pergerakan hidupan liar antara pulau hutan di dalam kawasan CFS sama ada melalui rangkaian semula jadi sedia ada yang masih berhutan atau laluan pergerakan seperti sungai, lembah, dan permatang. Rangkaian ekologi berbentuk fizikal, mempunyai ruang geografi yang jelas dan diurus tadbir dalam jangka masa panjang untuk mengekalkan atau memulihkan hubungan ekologi yang berkesan.

Sumber: Laporan Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS 2010 & onearth.org

Rangkaian Ekologi Terancam (RS)

Rangkaian Ekologi yang mengalami ancaman kritikal / sehingga menjejaskan fungsi sebagai laluan hidupan liar kerana mempunyai isu fragmentasi hutan dan menyebabkan kawasan hutan terputus, menjadi pulau hutan, majoriti kegunaan tanah adalah pertanian, mempunyai halangan fizikal seperti jalan, laluan rel dan infrastruktur lain.

Sumber: Laporan Penemuan II, Kajian Semula Pelan Induk Rangkaian Ekologi CFS, (PIRECFS), 2022.

Roadkill

Hidupan liar yang telah mati di atas jalan raya disebabkan pelanggaran dengan kenderaan.

Rancangan Struktur (RS)

Merupakan satu dokumen perancangan yang diwartakan bagi memandu dan mengawal pembangunan fizikal bagi sesebuah negeri yang menerangkan dasar-dasar dan cadangan strategik peringkat negeri berkenaan dengan pemajuan dan penggunaan tanah dalam kawasan bandar dan luar bandar, langkah-langkah untuk memperelokkan lagi alam sekitar, perhubungan dan pengurusan lalu lintas dan meningkatkan tahap kesejahteraan, sosio ekonomi serta menggalakkan pertumbuhan ekonomi. RS juga mengandungi perkara-perkara lain yang ditetapkan atau yang ditentukan oleh jawatankuasa perancang negeri (JPN) dan MPFN dalam sesuatu kes tertentu.

Rancangan Tempatan (RT)

Mentafsirkan dasar-dasar dan cadangan-cadangan umum yang terkandung di dalam RS kepada bentuk fizikal yang lebih terperinci dan praktikal, dan disediakan bagi kawasan-kawasan yang dikenal pasti di dalam kawasan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT).

SENARAI ISTILAH (GLOSARI)

Rizab Sungai	Benteng (ban), tebing dan dataran banjir di kedua-dua belah sungai yang diwartakan di bawah seksyen 62 Kanun Tanah Negara.
Taman Eko Rimba	Sebuah kawasan hutan simpan yang dibuka untuk kegunaan orang ramai sebagai tempat riadah, perkelahan dan lain-lain. <i>Sumber: Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia</i>
Tebang Habis	Satu kaedah pengusahhasilan hutan dengan membersihkan kesemua vegetasi di satu-satu kawasan hutan tersebut. Ianya turut dikenali sebagai kaedah cuci mangkuk.
Tepu Bina	Kawasan yang dibangunkan dengan struktur fizikal seperti perumahan, komersial, industri dan perlombongan.
Viaduct	Jejambat bagi laluan kenderaan di bahagian atas kawasan yang sukar untuk dilintasi seperti kawasan berlembah, tanah kering atau lembap. Di bawah jejambat ini akan berfungsi sebagai laluan / kawasan keliaran / kawasan mencari makanan kepada hidupan liar atau binatang.
Zoning	Zon guna tanah yang dicadangkan untuk pembangunan masa hadapan ke atas sesuatu lot mengikut tempoh sesebuah rancangan pemajuan.
Zon Penampan	Bentuk kawasan hijau yang memisahkan dua aktiviti guna tanah yang tidak melengkap, contohnya kawasan perumahan dan perindustrian. Zon ini menjadi kawasan larangan dan hendaklah bebas dari pada sebarang gangguan dan aktiviti manusia yang boleh merosakkan kawasan tersebut. <i>Sumber: Rancangan Fizikal Negara Ke-2 (RFN Ke-2)</i>
Zon Riparian	Kawasan peralihan antara tanah dan sungai atau sungai yang penting dalam ekologi, pengurusan alam sekitar dan kejuruteraan awam kerana merupakan <i>biofilter</i> semula jadi dan melindungi ekosistem akuatik daripada pemendapan yang berlebihan, aliran (<i>runoff</i>) yang tercemar dan hakisan. Zon ini juga memainkan peranan penting dalam penyediaan makanan, tempat tinggal dan laluan bagi organisma dalam sistem air dan hidupan liar.